

NOVA DOBA

Državna licejska knjižica

v Ljubljani

Stane letno 60 Din, mesečno 5 Din, za inozemstvo 240 Din.
Oglasi za mm višine stolpca 50 p. Reklame med tekstem 70 p.
Posamezna številka stane 1 Din.Izhaja
vsak torek, četrtek in soboto.Uredništvo: Strossmayerjeva ul. št. 1, I. pritličje. Telef. 65.
Upravništvo: Strossmayerjeva ul. št. 1, pritličje. Telef. 65.
Račun kr. poštnega čekovnega urada št. 10.066.

Drugi učiteljski kongres.

Prvikrat so se zbrali jugoslovanski pionirji v Beogradu, kjer so ustanovili Ujedinjenje jugoslovanskega učiteljstva. Združili so se pred vojno razdruženih in razdeljenih narodnih in kulturnih bori- telji. Vsak ve, kaj je učitelj, ki služi z najboljšimi in nesebičnimi nameni svojemu narodu. »Nam ni življenje sen, pena in neiznosno breme, temveč nam je poklic in dolžnost, slast in sreča, ki je toliko bolj užitkov polna, kolikor večja in ljubejša je borba za obstanek, za načela in vzore, ki so bistvo in jedro našega notranjega sveta, ki so kažipot in pogon našemu delu« piše gosp. E. Gangl. Še so nam v spominu oni bridki časi, ko se je preganjalo ubogega lačnega učitelja na Kranjskem radi njegovega naprednega mišljenja, le malo število je uklonilo glavo, ponosno je šla večina po začrtani poti in dosegla svoje cilje. Najboljše moči, ki bi lahko veliko več storile za mladinsko vzgojo in kulturo v mestih, so predstavljali v male gorske vasi. Ko se je pristransko delila draginjska doklada za časa Lampeta učiteljstvu, jo je dobil le oni, ki je postal klerikalec in je zatajil svoje naprednjaštvo. Žalostni časi so bili takrat za učiteljstvo, a zmagalo je s svojo trdno voljo.

Nič boljše se ni godilo slovenskemu učiteljstvu na bivšem Stajerskem. Ker so bili učitelji vedno narodni, zvesti sinovi slovenske matere, so jih mučili, preganjali, dajali v disciplinarne preiskave, obdolževali jih, da niso zvesti državljanji, vse ni nič pomagalo, zmagali so.

Danes jih vidimo na tisoče zbranih iz cele naše domovine, ki jo tako ljubijo, kateri posvečajo vse svoje moči. Miljutin Stanković, predsednik UJU, je poudarjal v otvoritvenem govoru, da se bo učiteljstvo vedno držalo idej Jelačića in Trstenjaka ter se ne bo nikoli oddaljilo od tradicije Kosova. Ta misel je dajala moralno silo onim, ki so padli okrvavljenih prsi v borbi, s katero so odločili naše življenje v svobodni domovini. Učiteljstvo predstavlja kulturno vojsko naše države. Gangl piše: »Naša moč leži v nas samih, ona pa naj tudi korenini v najširših plasteh naroda. Narod naj ve, da mu služimo z najboljšimi in nesebičnimi nameni, pa nam zato prinaša v

dar zaupanje, vdanost in ljubezen. Kdor narodu ne privoščiti kulturnega razmaha, samozavesti, spoznanja, neodvisnosti in ponosa, ta ubija med njimi učiteljski ugled, a učitelj ubija samega sebe, ako je v službi nezvest in v dejanju nemoralen. Naša moč leži v medsebojni zaupnosti, to je v tistem tovarištvu, ki nam je razvedrilo in uteha, bodrilo in srčna potreba. Naslanjamo se drug na drugega v resnični kolegialnosti, ki izključuje vsako zahrbtnost in vsako neiskrenost.«

Zborovanje v Ljubljani kaže, kaka armada je združena v učiteljski organizaciji. Ne moti učiteljstvo razlika vere in plemena, ker se zaveda, da so v prvi vrsti vzgojitelji jugoslovanskega naroda. Učiteljstvo se zaveda, da je treba discipline in solidarnosti, ker brez tega je vsak družabni napredek nemogoč. Narod to opazi in zato drži na svoje dobre učitelje, k njim se zateka po svet v dvomih, bodisi kulturnega ali gospodarskega značaja. Jugoslovanski učitelj bo izvrševal svojo kulturno nalogo s smotrenim, kulturnim delom v šoli in izven šole, tega je prepričan vsak izmed nas.

Mejak Ervin.

Neodrešena domovina.

Mirovne pogodbe so že davno ratificirane, že se izvršujejo v posameznih državah njihova določila. Tudi naša država bo kmalu dobila svoje definitivne meje napram sosednjim državam in vseliti se morajo zopet normalne razmere. Vse države si skušajo na vsakojake načine čimprej politično, kulturno, gospodarsko in socialno opomoči. Diviti se moramo predvsem svojim severnim bratom Čehom, kojih velika zmožnost v reševanju takih vprašanj in pravo razumevanje ter poznanje državnih interesov so položila v kratkem času njihovi državi trdno podlago. Kako pa je tozadevno v naši državi?! Čez nekaj mescev poteče pet let, odkar so se uresničile večstoletne sanje tlačnega in nezmerno trpinčenega naroda. Brezpravna raja Slovencev in Hrvatov je pred skoraj petimi leti slavila dan svojega osvobojenja in z nepopisnim veseljem podala roko svojemu junaškemu bratu Srbu, ki je bil že takrat tako srečen, da je živel že nekaj desetletij lastno državno življenje. S

zborom; že davno smo želeli, da bi mogli pred njim pokazati naše delo ter povedati naše želje.

Navadili smo se že, da govorimo, kako smo preživeli redke in velike historične momente. Gospoda! Mi jih še nismo preživeli, mi jih še v tem trenutku preživljamo ter imamo še mnogo časa, da v njih živimo. To, kar je storil oboževan srbski narod, to je še le začetek onega, kar mora izvršiti cel narod. To, mnogo večje in težje delo je kulturno delo. I današnja tema mojega predavanja se bode bavila z delcem tega kulturnega dela.

Začeti hočem svoj govor z izrekom velikega kulturnega delavca prof. dr. Bunge-ja iz Bazela, ki je ob neki priliki govoreč omladini o omladini rekel: »Mi smo dolžni, da se žrtvujemo za potomstvo, kakor so se žrtvovali za nas naši predniki. Mi zanjemo, kar so oni sejali. Mi moramo ravnatako sejati oni, za kar vemo, da žetve ne bomo dočkali, temveč, kar bodo drugi želi.«

Tudi delo za naše potomstvo je eden važnih kulturnih del. O tem delu vam želim danes govoriti.

Stavimo kratko vprašanje: kakšno bo naše potomstvo? Naše potomstvo bode takšno, kakoršnega bomo vzgojili. Torej mora ležati naša glavna skrb

kako srečo in odkrito bratovsko ljubeznijo so bila napolnjena v onem času naša srca, nepopisno navdušenje je vladalo po vsej naši lepi domovini. Vse te gore, hribočki, doline, pašniki, njive in gozdovi, vse to neizmerno bogastvo je postalo čez noč naša last, postali smo gospodarji na svoji zemlji.

V oni veliki sreči pa nismo pravčasno zapazili, kako že prežijo naši sosede na to komaj osvobojeno našo grudo in kako delajo na to, da nam jo kolikormogoče zmanjšajo in da pade čim več v njih nenasiljivo žrelo. Doživeti smo morali, da ni bilo usoieno ravno najzavednejšemu delu naših bratov tam na jugu v solnčni Goriški in dalje tam ob sinjem našem Jadranu, veseliti se z nami ravnokar pridobljene svobode. Na severo-zapadu pa se je pričel boj za naš Korotan, zibelj Slovencev, in Krnski grad, Gospa Sveta in Gosposvetsko polje, ti trije vogelni kamni stare slovenske zgodovine, slave, samostojnosti in prostosti, so bili skrajno ogroženi. Prišel je oni 10. oktober, ko je zmagala krivica nad pravico, zgubili smo tudi ta svoja sveta tla, zapustiti smo morali tužni Korotan, ki je postal odslej že tužnejši. Kako se nam je krčilo srce, ko smo se ob izidu nesrečnega plebiscita poslavljali od svojih bratov. Globoko v srce je segala bol vsem onim, ki so se zavedali, kaj smo zgubili. Slovesno smo prisegli takrat, da ne pozabimo neodrešenih bratov ne tam na jugu in ne tam na severu, v slovenskem Korotanu. Ponavljali smo odslej to prisego vsako leto ob obletnici Rapalla in 10. oktobra. Slišali smo in slišimo mnogo lepih besed ob takih in enakih prilikah, fraz ni nikdar zmanjkalo. A kje so dejanja?! Kje so ostali delavci, da olajšajo svojim neodrešenim bratom njihovo bol, jih bodrijo v velikem trpljenju in pričnejo z delom za njih osvobojenje?!

Nismo nastopili tisto pot, po kateri so stopali že naši severni bratje v Čehoslovaški! Niso se naši državniki še resno lotili vseh onih vprašanj, ki so predpogoji zdravega državnega življenja, v slepi strankarski strasti so se skušali drug drugega ugonabljeti. Strankarski interesi so našim politikom več kot splošno zadovoljstvo vseh državljanov, blagor države in dobrobit naroda. Kaj pa narodni ideali?! Kdo misli nanje?!

v tem, kako ga bomo vzgojili.

Skrb o vzgoji vodijo v glavnem trije faktorji: dom, šola in družba. Vsak izmed nas kot član družbe — pa bil še tako daleč od šole — ima svoje vzgojne dolžnosti. Ta vzgojna dolžnost pripada prav posebno našim kulturnim društvom.

Tudi »Guttemplerski red«, botj znan pod imenom društva Trezvenosti, je spoznal svojo vzgojno dolžnost ter je osnoval poleg svojih lož za vzgojo odraslih še oddelke za mladino.

Ti oddelki za mladino imenujejo se skupaj Savez Trezvene Mladeži. Preko njega izpolnjuje društvo Trezvenost najboljše drugo točko svojega programa — varstvo pred alkoholizmom — njegova prva točka je namreč »lečenje alkoholizma«.

Zakaj smo smatrali tako važnim stvar, da namreč napravimo poseben oddelke za mladino ter da vso pažnjo obrnemo temu pokretu? To potrebo so nam naložile okolnosti, ki so nam bile znane o stanju naše mladine.** Nem-

* Brat dr. Popović misli na alban-sko-turško vojno, F. M.

** Obširnejše je razpravljano o tem v mojem predavanju: o moralnem zdravju in boleznih mladine 1912. l.

Saj še mladina, ki bi si morala staviti v svoj program kot prvo točko, delo za osvoboditev podjarmljenih bratov, je skoroda pozabila nanje. Ustanovljena je bila Jugoslovanska Matica, Gosposvetski Zvon vabi k delu, Ciril in Metodova družba je skušala podojiti svoje delo. Majhna četa se je zbrala v teh organizacijah, večinoma znani stari narodni delavci, skoraj vedno eni in isti žrtvujejo čas in denar za to narodno delo. Rodilo se je več podružnic Jugoslovanske Matice, skuša se oživeti mnogo podružnic CMD, Gosposvetski Zvon nabira denar in knjige. Kako malenkostni so uspehi pri delu v teh, za naše neodrešene kraje najpomembnejših organizacijah! Nikaka primera z uspehi pred osvobojenjem! Maloštevilni so odzivi za delo in pomoč, povsod pomanjkanje agilnih delavcev, skoro vlada splošna brezdelnost in brezbriznost na polju našega narodno-obrambnega gibanja. So ljudje, ki so mnenja, da je z našim osvobojenjem opravljeno že vse to narodno delo. Število idealistov je majhno, surov materijalizem se uveljavlja povsod.

(Konec prih.)

Politične vesti.

Imenovanje novih velikih županov. Listi poročajo, da bodo med drugim prav v kratkem imenovani novi veliki župani na Hrvaškem in v Sloveniji. Po metodi današnjega vladanja je pač glavno to, da imamo vsak dan več takih penzionistov, ki bi še bili polno sposobni in dolžni, da služijo državi. Tudi v resnici že ne vemo, zakaj imamo te visoke funkcionarje, ako so brez prave funkcije, ker nimamo porazdelitve uprave na oblasti in ne oblastnih odborov in oblastnih skupščin.

Sedan slovenske demagogije. Tako je naslovljen uvodnik v Susteršičevem »Ljudskem tedniku«, v katerem povdarja pisec, da je zasluga samoradikalne vlade, da je privedla ad absurdum klerikalno demagogijo in ji pripravila pravi Sedan. SLS se bo težko opomogla od tega poloma, kajti njen poraz je tak, da stoji naga pred ljudstvom brez figovega perja. Svojo sramoto je sama slovesno potrdila, ko je s podpisom in odobritvijo Markovega protokola priznala pred celim sve-

reč redno in često uživanje alkoholnih pijač, ki je tako razširjeno v našem narodu, posebno rakije — tako med deco kakor med odraslimi.

Po statističnih podatkih, katere je zbralo ministristvo prosvete od vseh šol v starih mejah (izjemo tvori vranjski okrug, ki ni poslal podatkov) je bilo od 88.596 izprašanih učencev t. j. moške in ženske dece osnovnih šol, samo 14.923** učencev, ki niso vedli, kaj je alkohol — vsi ostali so uživali alkohol redno oz. češče in sicer rakijo 8.046, vino 10.010, pivo 3138, ali redkeje, tu in tam: rakijo 37.067, vino 55.847, pivo 14.536.

Danes uvidi škodljivost alkohola že vsak pameten človek, zlasti na deco in mladino. Vsako delo za pobijanje alkoholizma med mladino vodi le do poboljšanja narodnega zdravja.

Brez dvoma smo z osnovanjem Saveza Trezvene Mladeži med šolsko in selesko mladino napravili velik korak za njeno občo vzgojo in izobrazbo.

Po pravih Saveza se teži, razven za iztrebljenjem škodljive navade uživanja alkohola tudi za iztrebljenjem

** Oj srečna Srbija! Ali bi v Sloveniji spravlj to borno število skupaj? F. M.

Dr Popović — Fedor Mikič.

O četništvu — skautizmu.

(Iz predavanja dr. M. Gj. Popovića in diskusije o »novem načinu vzgajanja mladine« dne 12. I. 1914. v dvorani 3. beogradske gimnazije.)

I.

Točno ob 3. uri je otvoril konferenco starešina »Saveza trezvene mladeži« dr. M. T. Berić, docent na beograjski univerzi. Zahvalil se je prisotnim za obisk, posebno gg. Milivoju Popoviću, načelniku min. prosvete kot posebnemu zastopniku g. ministra prosvete, generalu Boži Jankoviću, predsedniku Narodne Obrane, rektorju univerze Slobodanu Jovanoviću, Henriku Lileru, direktorju 3. beogr. gimnazije, polkovniku Drag. Stojanoviću, narodnemu poslancu Drag. Joksimoviću, Gjuri Paunkoviću, zastopniku sokola D. S. ter dr. Svetozaru Markoviću, predsedniku društva za šolsko higijeno in narodno prosveto. Prosi prisotne, da sledijo predavatelju dr. Popoviću.

Dr. Popović: o novem načinu vzgajanja mladine — o četništvu ali o jugoslovanskem skautizmu.

Gospoda!

Srečen sem, da je nanesa prilika, da morem govoriti pred tako odličnim

tom, da je navadna sleparica in vlačuga. Upala je, kakor vsaka skrivna prostitutka, da se to ne bo izvedelo. Gospod Pašič je sprevidel, da treba z voditelji SLS ravnati kakor s konji, da se jih primerno dresira bodisi za cirkus ali za kar si bodi. V to rabiti bič in oves. G. Pašič je mojstrsko uporabil ti dve sredstvi, seve alternativno: enkrat bič, potem zopet malo ovsa, včasih je celo shajal s koruzo! Konji so malo zobali, kadar so lepo ubogali. Ko pa niso hoteli ubogati, je zažvižgal bič. Končno so prišli do spoznanja, da je boljše zobati nego tepen biti in so rajši ubogali dreserja. In cirkus Edeles je lahko obnovil predstave. Šlo je vse »po žnori«. In gre še naprej. Stroške tega cirkusa pa naj plača ljudstvo, ki je prišlo do spoznanja da ne gre preveč vere tistemu, ki preveč obljubljuje, najmanj pa, kadar obljubljuje lepe reči, katerih nima. Še nikdar se ni pokazala klerikalna demagogija tako v nagoti kot to pot. Treba se je nemudoma otresti cirkuških komedijantov in se oprijeti resnih delavnih mož. Potem bo iz razvalin klerikalnega Sedana vzkliklo novo življenje svobodnega ljudstva. Francoski Sedan je pripravil vstajenje francoskega naroda. Demagoški Sedan prinese vstajenje našega naroda. Take pridige klerikalci še niso slišali, zlasti ker prihaja iz ust bivšega voditelja SLS, ki je svoje pristaše in sedanje voditelje klerikalne demagogije poznal do dna duše.

Dr. Beneš se snide z grofom Bethlenom. Listi poročajo, da se sestane v kratkem grof Bethlen z ministrom dr. Ninčičem. V sredo prispe grof Bethlen v Topolčane na Slovaško v spremstvu češkoslovaškega poslanika Osudskega.

Uradniški zakon podpisan. Kralj Aleksander je podpisal na Bledu 6. tm. uradniški zakon, ukaz o imenovanju novih članov glavne kontrole in ukaz o razmestitvi policijskih uradnikov.

Nota Vatikana na beograjsko vlado. Tajnik v Vatikanu je poslal beograjski vladi noto, v kateri protestira radi odvzetja samostanskih posestev. Samostanom namreč se je odvzelo 900 oralov zemlje, vsled česar se je moralo zapreti 20 samostanov. Naša vlada je odgovorila, da bo uvedla radi tega preiskavo.

Habsburško vprašanje v Avstriji. Med avstrijskimi monarhisti in krščanskimi socialci se je ustvarila velika zveza in to na prizadevanje Vatikana. Namen zveze je gladiti pot Habsburžanom v Avstrijo. Če je ta vest resnična imamo pričakovati zopet novih komplotov. Takih pustolovščin mi kot soseda država nikakor ne moremo trpeti ter nikake izpremembe v avstrijski državni obliki.

Italijani hočejo Triglav. Med našo in italijansko vlado je prišlo do nesporazumljenja glede meje ob Triglavu. Italijani smatrajo, da gre razvodnica tako, da pripada vrh Triglava Italiji, čemur naša vlada oporeka. Vso zadevo bo rešila nevtralna komisija.

Železničarsko vprašanje. Minister saobračaja je sprejel 7. tm. deputacijo centralnega odbora narodnih železn-

drugih, za zdravje in moralo škodljivih navad, kakor kajenje tobaka, kockanje (kvartanje in sl.) ter govorjenje grdih besed (psovanje).

Savezu Trezvene Mladeži je uspelo osnovati 80 koi s preko 3000 članov. Za tem mu je uspelo, da je zbral v Kragujevcu na Jarjev dan 1912. l. okoli 2000 članov na I. kongres Srpske Trezvene Omladine ter izvedel silno manifestacijsko idejo »Trezvnosti«.

Ali to je bila samo polovica vzgojnega dela.

Ni bilo dovolj, da smo mladino samo odvadili škodljivih navad. Ravno tako je bilo potrebno, dati celumu temu velikemu pokretu mladine tudi vsebine ter poiskati mladini, v zameno z dosežanjimi navadami druge navade in drugo boljše delo (zanimanje).

Ko smo se seznanili z novo metodo mladinske vzgoje, katero je prvokrat na Angleškem uvedel general Baden-Powell (izg. Bedn-Pol), vedoč, da je sprejeta ta metoda z obema rokama, tako v germanskih kakor tudi v latinskih in slovanskih zemljah in da se je pokazala kot odlično sredstvo — zato smo tudi mi hoteli, da jo uvedemo v našo največjo mladinsko organizacijo.

(Dalje prih.)

čarjev. Razpravljali so o zadnji železničarski stavki. Minister je obljubil delegaciji, da se sprejme železničarski zakon, kakor hitro se sestane skupščina ter prosil, da skušajo železničarji preprečiti vsak pokret, ki stremi za stavko. Najbrže bo ostalo zopet vse pri obljubah.

ZUPNI ZLET V TRBOVLJE,

12. avgusta 1923.

Sokolska Župa v Celju priredi v nedeljo 12. avgusta VIII. župni zlet v Trbovlje. Društva dosepejo z jutranjimi vlaki in sicer iz Zidanega mosta v Trbovlje ob 8. uri 57 min., iz Ljubljane ob 9. uri 17 min. Po prihodu vlakov odidejo društva takoj na zbirališče pred rudniški gasilski dom, kjer se formira povorka in ki je za člane in članice v kroju brez izjeme obvezna. Po povorki se vrše izkušnje za popoldanski nastop. Popoldne ob 3. uri se vrši javni nastop s sledečim sporedom:

1. Člani župne proste vaje.
2. Ženska deca praporci.
3. Orodna telovadba članov in članic.
4. Moški naraščaj, proste vaje.
5. Članice, vaje s kiji.
6. Gostje.
7. Moška deca, proste vaje.
8. Moški naraščaj, orodna telovadba.
9. Ženski naraščaj, proste vaje.
10. Vzorna vrsta.

Odhod iz Trbovelj z večernimi vlaki. Vlak na Zidanmost odhaja s postaje ob 19. uri 3 min., v Ljubljano ob 20. uri 24 min.

Trboveljsko društvo je poskrbelo, da bodo cene obedov enotne. Vsako društvo naj določi enega člana, ki bo pobral med vožnjo 10 dinarjev za obed ter za kovinski zletni znak, ki opravičuje vstop na telovadišče, 3 dinarje. Vožnja v Trbovlje in nazaj je polovična. Društvom, včlanjenim v župi, je razposlala izkaznice župa, zunanjim jih razpošilja društvo v Trbovljah.

Končno opozarja predsedstvo Sokolske župe, da je zlet obvezen za vsa v župi včlanjena društva. Je to letni obračun, katerega se ne sme izogniti nobeno društvo. Po udeležbi posameznih društev bomo presojali njih vrednost in delo med letom. Trbovlje je pa tudi važen industrijski kraj, tamkajšnje društvo ima mnogo nasprotnikov ter težak boj z njimi. Zasluži v polni meri, da ga izdatno podpremo. Vsled tega se upravičeno nadejamo, da bo vse narodno čuteče občinstvo ta dan z veseljem pohitelo v Trbovlje.

Predsedstvo Sokolske župe v Celju.

Celiske novice.

Celje — privlačno letovišče. Naše mesto je postalo letos pravo, priljubljeno letovišče za naše srbske in hrvatske brate, ki so v obilnem številu prihajeli med nas na oddih in v naše lepe kopei v Savinji. Vsi hoteli so prenapolnjeni, vidi pa se, da je kljub pomanjkanju novih zgradb, še vedno prostora za goste, ki prihajajo sem v Celje na daljšo dobo ali pa tudi samo mimogrede, ker je Celje pač novo izhodišče za planinske izlete in za kopališča in zdravilišča. Dobrna, Rogaška Slatina, Laško in Rimske toplice, v kojih vlada letos povsod polno življenja. Naš mestni občinski svet bo z uresničenjem svojega projekta novega kopališča na levem, solčnem nabrežju srebrno-čiste Savinje storil mestu in njega prebivalstvu veliko uslugo, istotako je le pozdraviti občinski sklep, da se na celem levem nabrežju Savinje od kapucinskega mostu do brvi, ki vodi v mestni vrt in dalje proti Savinjskemu dvoru izvede široka nabrežna promenada. Razmere kažejo, da je treba storiti in žrtvovati kar največ, da se Celje v pogledu tujškega prometa dvigne, ker je v naši prestolici Beogradu in v Zagrebu kot letoviško in kopališko mesto na dobrem glasu. Apeliramo tudi na naše trgovske in obrtne kroge ter na hotele, da gredo dragim nam gostom uslužno in z rečno postrežbo na roke, da jim bo bivanje med nami prijetno in da bodo zopet radi prihajali v naše prijetno mesto ob Savinji.

Mestno gledališče Celje. Uprava mestnega gledališča nam sporoča, da naj se dosežnji abonenti lož in parternih sedežev javijo najkasneje do 20. tm. pri blaginiku g. Hubertu v prodajalni tvrde Goričar & Leskovšek, ako tudi za bodočo sezono reflektirajo na abo-

nement-lože ali -sedeže. Iz dosežanjih prijav novih abonentov je sklepati, da bo treba urediti abonement A in B, da se bo moglo ustreči vsem reflektantom.

Bufolet v mestnem gledališču. Razpisuje se oddaja bufoleta v mestnem gledališču za bodočo sezono.

Umetniška trojica, gg. Simenc, Štrifol in Ferštnik priredi v torek, dne 14. tm. (pred praznikom) v mali dvoran Uniona v Celju koncert, na katerem bo proizvajal operne in koncertne pevske solotočke priljubljeni tenor ljubljanske kraljeve opere g. Marij Simenc. Nadalje bo za Celje novost nastop čelosolista g. Ferštnika, ki je že opetovano z velikim uspehom koncertiral po Češkem in v Nemčiji. Oba spremlja na klavirju naš priznani dirigent in pianist g. Niko Štrifol. Upamo, da bode ta vest v vsem glasboljubečih krogih zbudila veliko zanimanje, zlasti ker že dolgo nismo imeli koncertnega večera tako visoke umetniške kvalitete kot obeta ravno ta.

Kulnik je začela izvajati v Celju kakor poroča »Jutro« najprvo vojaška oblast, ki je povodom zadnje protestne stavke železničarjev in državnih namočencev post festum rekvirirala avtomobile in nekako mobilizirala njih lastnike, da so prepeljavali neke ogia-se prometnega ministra v kraje, kamor bi ceneje in hitreje došli z vlaki, ki so tedaj že redno vozili. K temu se nam poroča, da je bila predmetna rekvizicija le samolasten ukrep tukajšnjega vojaškega komandanta in je zelo dvomljivo, da bi isti imel v mirnih časih in brez tehničnih razlogov pravo direktno posegati v delokrog civilne politične oblasti, ki je v takih slučajih edino kompetentna, da ukrepa po svojem izprevidu. Vse to, kar se je zgodilo, bi se po našem mnenju moglo in smelo storiti le potem in preko okr. glavarstva oziroma mestnega magistrata. Javnost pričakuje od pol. uprave, da v interesu reda in potrebne avtoritete oblasti zadevo prebivalstvu pojasni za bodoče ravnanje.

Sehr entgegenkommend je bil po naziranjih glasila celjskih Nemcev službujoči uradnik v Vuzenici, ki na zahtevo »Unterdraburg« ni izročil voznega lista v Sp. Dravograd. To postopanje je edino pravilno, ker se od Nemcev in nemškutarjev ne moremo dati večno izživati z onimi nemškimi označbami krajev na naši zemlji, ki so jih nekdaž Nemci prav tako junaško tvorili, kakor delajo to danes Lahji v slovenskem Primorju. Spomnimo se samo časov jednokopravnih avstrijske dvojezičnosti, ko niso uradniki kulturnega nemškega naroda na Pragerskem poznali imena postaje Celje ter je bil slovenski potnik, ki se je drznil rabiti slovensko ime postaje surovo insultiran in od službojočega železniškega uradništva dejansko ogrožen. V Celovcu so tisti kulturni Nemci naše ljudi, ki so zahtevali v slovenskem jeziku listke v slovenske kraje, dali policiji kratkim potem kot hudo delce aretirati! Vse to je tedaj bila pravica in kultura, kakor je pravica in kultura vse ono nečuvveno nasilje, ki se od strani Nemcev izvaja danes še proti našim ljudem na Koroškem in povsod tam, kjer so gospodarji kulturni Nemci. Te nemške puhle kulture mi Slovenci ne maramo, naš svet se je je tekom časa itak tako preobjedel, da mnogo naših prekulturnih ljudi še danes ni srečno, ako se v solnca te avstrijske kulture ne izveličavajo. Za naše kraje na naši zemlji imamo naša imena, ki so uradna imena, ki jih pozna vsakdo in jih po voznih redih lahko pozna tudi vsaka avstrijsko-nemška guvernanta, ki si hodj k nam iskat kruha. Vendar nismo cigani, ki bomo za vsakega tujca imeli njemu simpatičen način označbe naših krajev, to ni nikjer na svetu, samo pri nas bi naj bilo po intencijah »Cillier Zeitung« drugače, ker gospoda v Celju krog tega lista še vedno sanja »vom Herrenvolke u. von der windsichen Sprache der Bediensteten«, pri tem pa je lojalna na vse strani napram tistim našim ljudem, ki so leta pred vojno prespali in se še danes v svoji duši ne zavedajo, kaj je bil 29. oktober 1918 za nas nekdanje nemške brezpravne hlape.

Osebnost. Ciril Sadar, bančni uradnik v Celju je napravil v Novem Sadu z dobrim uspehom izpit za rezervnega podporočnika avijatičarja.

Člane »Kluba napred. slov. akad. v Celju« nujno opozarjamo, da poravnajo najkasneje do 15. avgusta tl. zaostalo članarino za leto 1922-23, sicer se s tem dnem glasom sklepa občnega zbora

brezpogojno iz seznama članov črtajo. Obenem se pozivajo vsi člani in oni, ki so si izposodili knjige iz klubove knjižnice, da jih glasom odborovega sklepa nemudoma vrnejo do 11. avgusta tl. — Odbor.

Razvejavljanje odredbe. Tuuradni razglas z dne 16. junija 1923, števil. 6919, zadevajoč prepoved veselice, shodov, sejnov itd. radi obstoječih epidemij v političnem okraju celjskem, se s tem prekličje tudi za občine Vojnik, Braslovče, Št. Jurij ob južni železnici trg in okolica in Škofja vas.

Pretep. V nedeljo se je vršilo na Svetini žegnanje; kakor že večkrat, so se tudi letos napili fantje in začel se je pretep. Službojočemu orožniku, ki jih je miril so vzeli puško ter ga pretepli. Surova navada pretefov na žegnanjih se vedno ni minila.

Nepotrebno razburjenje. V nedeljo okoli 10. ure je zapazila straža, da se kadji iz okna podstrešne sobice v hiši Prešernova ulica št. 14 dim. Zbudila je hišnega posestnika, ki je stopil v omenjeno sobo in našlo se je, da je sin hišnice Karoline Mraz med čitanjem zaspa, medtem pa se je vnel časopis in še ena čunja, ki je povzročila dim. Drugoga se ni nič zgodilo.

Tombola Gasilnega društva v Gaberju. Kdor želi za ceno Din 3.— dobiti kuhinjsko opravo, zlate damske ure, emaljirano in drugo posodo, naj se potrudj v nedeljo popoldne k gasilni uti v Gaberje, kjer se vrši veljanska tombola. Tombola-karte se dobijo v vseh tobakarnah in gostilnah ter pri gasilcih Gasilnega društva Gaberje. Začetek tombole je točno ob 3. uri popoldne.

Dobro znani cirkus Renlow je dospel v Celje. Nastopil bo z izbranim programom. Nastopila bo tudi izborna skupina rokoborcev. Mednarodna rokoborna konkurenca. Prva predstava v sredo 9. tm. ob 19. na Glaziji. Več je razvidno iz lepakov.

Dopisi.

Šmartno na Paki. Tukajšnja podružnica Kmetijske družbe je sklicala v nedeljo, dne 5. tm. shod hmeljarjev, pri katerem je poslovodja Hmelj. društva za Slovenijo, g. nadučitelj Anton Petriček zbiranim razložil nalogo in pomen Hmelj. društva, vabil navzoče k pristopu ter govoril tudi v glavnih potezah o napakah, katere delajo hmeljarji pri negovanju hm. rastline, pri obiranju, sušenju, basanju in prodaji blaga. Razpravljanje je trajalo čez eno uro. Podd. predsednik, g. Plahuta se je potem g. predavatelju v inenu navzočih iskreno zahvalil za podane jim nauke. I. B.

Šoštanj. V nedeljo, dne 5. tm. je gostovalo pri nas društvo Svitanje iz Celja in pod vodstvom člana mariborskega narodnega gledališča g. Košiča uprizorilo kmetsko žaloigro »Užitkarji«. Bilo je to delo res požrtvovalno in nadvse hvalevredno. Videl je, da je v društvu dovolj dobre volje in dobrih moči ter da pri igralcih-mladenčih ne manjka podjetnosti. Vzlic temu, da je bila reklama malo pozna, je bila dvorana od občinstva do malega polna. Predstava je izpadla nad vse dobro. Režiser Košič, ki je imel vlogo užitkarja, je rešil svojo vlogo briljantno. Mešetar g. Kozamernik, sosed g. Rebek B. in ženin Peter g. Verderber so kot diletantje naravnost krasno izpeljali vsak gib in vsako kretnjo. Užitkarica gđc. Drakslerjeva je bila kot stara ženska dobra, a pristojajo ji mlajše vloge, kakor vloga mlade gospodične, ki ji je šla na odru tako, kakor bi bila na njem rojena. Istotako dobri sta bili snaha in ženska gđcni. Marn-ovi. Sodnik g. Gobec M. z imenitno šminko je rešil vlogo nervoznega človeka z vsemi kretnjami in mimiko tako, da marsikateri ne bi verjel, da je še diletant. Le tako naprej. Uspeh je zasiguran. Kar se tiče tehnike na in izven odra, je bilo vse v najboljšem redu opremljeno, samo manjkal je močan strel pri zadnji sceni v tretjem dejanju. Pričakujemo Celjane zopet s kako slično igro v najkrajšem času, ker Šoštanjčani smo za enake stvari, posebno kar se tiče dramatične, zelo zainteresirani. Svitanje, na kmalu svidenje. — skav —

Dnevna kronika.

Državna cesta iz Vojnika do Celja se nahaja sedaj, sredi najlepšega poletja, v tako obupno zanemarjenem stanju, da nam primanjkuje besed, s kojimi naj to zanikernost pravilno ka-

rakteriziramo. Med vojno smo se navadili, da je bilo že marsikaj slabše, ali danes smo skoro že pet let v novourejeni državi, pa moramo reči, da je ta cesta od leta do leta slabša. 6—7 globokih kolovozov in zarez — to je danes podoba nekdanje dobro vzdrževane ceste. Kaj trpi promet, ki je na tej cesti silno razvit, kaj trpi vprežna živina, vprega in težki tovorni vozovi, to je treba samo enkrat videti in poslušati sodbo in obsodbo našega prizadetega prebivalstva v občinah, ki leže ob tej cesti. To ni štedenje, to je zapravljanje državne ali javne imovine, ako se pusti cesto tako propasti, da mora v enem letu kljub nekdanjemu dobremu fundamentu postati taka kakor so ceste tam, kjer pravimo, da jih ni! Pred zadnjimi volitvami so vse stranke porjavile to cesto v svojih političnih oglaših na narod in volilce. Pri nas je zmogala v vseh občinah Koroševa autonomija, ki je obljubovala vse dobro na zemlji in dušam zveličanje na onem svetu. Dobili pa smo od volitev višje davčne predpise, narasla je draginja, gospodarsko pa se za nas ni ničesar koristnega doseglo. Ako je že omenjena cesta poletni tako slaba, kaj imamo pričakovati šele v jesenskem deževju in zimi, na to oni činitelji, ki so dolžni za cesto skrbeti, pač nič ne mislijo. Ako je na tej cesti promet tako ogromen, se gotovo dobi tukaj od prebivalstva primerne davčne dohodke, da bi ne bilo treba ceste tako zanemariti, da je slabša, ko vse okrajne ceste in slabša ko marsikaka vaška cesta po naših krajih. V splošnojavnem interesu pozivamo Gradbeno direkcijo v Ljubljani, da pogleda nekoliko tudi to stran Save k nam na Štajersko in skrbi tudi za nas, ker mi tudi pošteno davke plačujemo. Dolžnost poslancev pa, ki smo jih volili, bi bila, da sedaj, ko so dosegli zmago in imajo moč, za naše kraje tudi kaj koristnega storijo, autonomijo in še druge lažjive in otročje obljube jim odpustimo, s tem lahko pitajo tiste, ki še vedno ne vedo, da nima politika z vero nič opravka, da pa mora politika obsegati naša gospodarska vprašanja, sicer je zanič, pa četudi jo vodijo duhovni gospodje, kakor je sedaj to pri nas Slovencih, kjer se duhovščina vmešava v vsa posvetna in politična vprašanja, pri tem pa trpi cerkev in vera in povrh najhujše še naše javno gospodarstvo, ki ni v pravih rokah.

Opomba uredništva: Priobčujemo gornji dopis v celoti, kakor smo ga prejeli iz prizadete strani. Dostavljamo le, da je tudi cesta v Savinjski dolini, zlasti od Št. Petra do Vranskega prav malo ali pa nič boljše. Priporočamo občinam in zainteresiranim lesnim trgovcem in industrijalcem, da store energične korake za odpravo, ker je škoda nedogledna, in zadeva ne trpi več odloga.

Kralj je podaril vdovi nadstražnika Filipiča v Mariboru, ki živi v veliki bedi s svojimi otroci, iz svoje privatne blagajne 5000 dinarjev.

Romunski kralj in kraljica na Bledu. V nedeljo sta se pripeljala romunski kralj in kraljica na postajo Lesce, kjer ju je čakala naša kraljeva dvojica. Po prisrčnem pozdravu, so se odpeljali vsi štirje med burnimi ovacijami prebivalstva na Bled.

Kralj Aleksander pokrovitelj industrijsko-obrtno vzorčne izložbe v Mariboru. Gjuro Džamonija solastnik industrijskega podjetja »Vrt« v Mariboru je bil od kralja na Bledu v avdijenci sprejet. Džamonija je zaprosil kralja, da sprejme pokroviteljstvo mariborske razstave. Kralj je vzradošen sprejel pokroviteljstvo.

† **Dr. Vatroslav Jagić.** Dne 5. tm. je umrl na Dunaju profesor slavistike na dunajski univerzi dr. Vatroslav Jagić v 85. letu starosti. Pokojnik je bil rojen 6. julija 1838. v Varaždinu. Po končanih gimnazijskih študijah je odšel na dunajsko vseučilišče, kjer se je posvetil filozofskim študijam. Seznanil se je tam s slavistom Miklošičem, ki je vplival na mladega Jagića, da se je začel baviti s slovansko filologijo. Po dovršenih klasičnih študijah se je vrnil v Zagreb in postal profesor na tamkajšnji gimnaziji. Leta 1870. je bil imenovan za tajnika Jugoslovanske akademije. Toda dolgo ni ostal v domovini. Še istega leta je bil poklican v Odeso kjer je poučeval komparativno filozofijo, po treh letih pa je prevzel na Dunaju fakulteto slovanskega jezikoslovja. Leta 1875. je ustanovil »Archiv für slawische

Philologie«. V reviji »Književnik« je priobčil veliko število zelo dragocenih, znanstvenih razprav. Obelodanil je tudi več spisov v raznih hrvatskih in nemških časopisih in revijah. Njegova glavna dela so »Primjeri starohrvatskoga jezika«, »Historija književnosti naroda hrvatskoga in srpskoga«, »Zakon Vinodolski«, »Specimina linguae palaeo-slovenicae«, »Codex slovenicus«, »Ein Kapitel aus der Geschichte der südslavischen Sprachen« in celo vrsto drugih znanstvenih del. Z Jagićem nismo izgubili le Jugoslovani, temveč ves znanstveni svet enega prvih slavistov. Njegov sloves je bil svetoven. Dr. Jagić je bil bister mislec, ustvarjač duh, brezobziren polemik, mož, ki je črpal iz neusahljivih virov svoje bogato znanost. Izredno produktiven, je nastopal vedno z novimi idejami, v znanstvenih krogih je užival absolutno avtoriteto. V političnem in nacionalnem oziru se je nagibal bolj panslavizmu kakor slovanskemu partikularizmu. V znak priznanja njegovih velikih zaslug na polju filološke znanosti se ga je sprejelo l. 1900. v »Album zaslužnih Hrvatov«. Časten spomin velikemu možu!

Imenovanje v prometni službi. Gospod dr. Janko Likar, ravnatelj gimnazije v Murski Soboti, je imenovan za inspektorja v ministrstvu prosvete. Po odhodu g. ravnatelja Vajde, ki prevzame mesto na mornarski akademiji v Gružu, je bilo gornje mesto v ministrstvu izpraznjeno ter je pozdraviti, da zasede to mesto zopet odličien slov. šolnik.

Ministrski predsednik Pašič se je pripeljal 6. tm. na Bled.

Učiteljski kongres. Dne 6. tm. je pričel tretji glavni kongres UJU. Zborovanja se je udeležilo impozantno število. Otvoritveni govor je imel predsednik UJU Miljutin Stanković; povdarjal je, da se bo učiteljstvo vedno držalo idej Jelačića in Trstenjaka ter se nikoli ne bo oddaljilo od Kosova. Vsi faktorji se morajo ozirati na učiteljstvo, ki je v UJU organizirano s skoro 11.000 člani. Po določitvi odbora za sestavo resolucij, je bila odposlana kralju brzojavka. Sledilo je nato poročilo glavnega odbora. V petih poverjeništvih je učenjanjih 213 društev z 10.208 članov. O poročilu se je razvila daljša debata. Zika Radosavljević je predlagal, naj se pozove vse učiteljstvo, ki še ni učenjanje v UJU, da se čim prej združi. V raznih predlogih in resolucijah je zahtevalo učiteljstvo, da se štiti naše narodne pravice. Najvažnejša točka dnevnega reda je bila volitev glavnega in nadzornega odbora. Obe ljubljanski župi sta priredili na čast udeležencem javno teledovbo. Slavnostno zborovanje se je drugi dan nadaljevalo.

Otvoritev novega kopaljšča v Ljubljani. V nedeljo so otvorili v Ljubljani novo moderno kopaljšče, staro v Koleziji pa so zaprli.

Ustanovni občni zbor ljubljanske borze. Dne 6. tm. se je vršil ustanovni občni zbor ljubljanske borze Sprejeta so bila borzna pravila in volitev borznih svetnikov. Za predsednika je bil izvoljen Dragotin Hribar, za podpredsednika Avgust Praprotnik.

Grozna nesreča. V Kočevju sta razstreljevala kamenje delavca Bendavič Milan in Smokrovič Franc. Pri enem izmed nabojev je ugasnila užgalna vrstica. Šla sta pregledat vzrok, začela sta nanovo vrtati luknjo v kamene na onem mestu, kjer je bil dinamit zabiti. Naenkrat se je dinamit vnel in puhnil v delavca. Bendaviču je odtrgalo obe roki ter mu zlomilo rebra. Smokrovič pa je dobil težke poškodbe.

Hardingova gospa se bo podala po pogrebu njenega soproga v Marion v državi Ohio, kjer ima svoja posestva. Vlada ji je dovolila letno penzijo 50.000 dolarjev.

Hardingova zapuščina. Hardingovi prijatelji izjavljajo, da je Harding zapustil 700.000 do 800.000 dolarjev. List »Marion Stars«, ki ga je vodil, predno je postal predsednik in ga pred kratkim prodal, mu je prinesel 423.000 dolarjev.

Za svojo družino vzamem izključno le vaše testenine, priznal je eden največjih trgovcev z deljkatesami v Trstu potniku tovarne testenin v Ilirski Bisrici. Mož, ki pozna in ima na razpolago najboljše izdelke, ve, kaj je dobro.

NOVA PRAVILA RDEČEGA KRIŽA SHS.

Glavni odbor naše Rdečega Kr. je izdelal in kralj, vlada je blagovolila

potrditi 1. junija t. l. nova pravila društva Rdečega križa.

Po teh novih pravilih se bode izvršila v teku treh mesecev reorganizacija že obstoječih dr. odborov in pododborov, tako da bodo oblastni odbori obstojali na sedežih divizijskih oblasti in pomorskih obsežnih poveljstev; okrožni odbori na sedežih okrožnih vojniških oblasti in krajni odbori se bodo preosnovali v vseh drugih krajih, kjer se vplše najmanj 20 oseb za člane R. Kr. Mešča pa: Beograd, Zagreb, Ljubljana imela bodo svoje posebne oblasti R. Kr. katerih krajni bodo obenem tudi oblastni odbori, ali pa bodo imela po obstoječih mestnih okrožjih tozadevna mestna okrožja R. Kr.

Ko se po dovršeni reorganizaciji v vseh večjih krajih, kjer še ni društvenih odborov, osnujejo odbori po novih pravilih, sklicala se bo prva glavna skupščina radi glavnega izbora in nadzorstvenega odbora. To skupščino bodo tvorili delegati (največ 3 osebe od vsakega oblastnega odbora in vsi člani dosejanega Glavnega odbora.

Po teh pravilih morejo biti člani R. Kr. vse osebe, ki imajo državljansko pravico. Kategorija članov in večina njih članskih vlog je sledeča:

1. Častni člani, ki imajo ali so imeli veliko zaslug za društvo in jih za take Gl. redna skupščina razglasi na predlog Gl. odbora.
2. Veliki dobrotniki, ki darujejo ali volijo društvu najmanj 50.000 Din.
3. Dobrotniki, ki darujejo ali volijo društvu najmanj 10.000.
4. Utemeljitelji, ki darujejo društvu najmanj 2000 Din.
5. Stalni člani, ki darujejo društvu enkrat za vselej 500 Din.
6. Redni z letnim prisnosom od 10 dinarjev.
7. Podporni člani z letnim darilom 6 Din.

Avstrijski davek na poslovni promet od luksuznega blaga. V Avstriji se je pred kratkim uvedel splošni davek na poslovni promet v izmeri 1%. Poleg tega se od luksuznih predmetov pri prometu v podrobni prodaji pobira povišani prometni davek v izmeri 12%. Za podrobno prodajo se smatra vsaka prodaja, pri kateri ne kupi blaga poklicni trgovec v ta namen, da ga v neizpremenjeni ali predelani obliki naprej proda. Ako si hoče trgovec nabaviti luksuzno blago za nadaljno prodajo in si pri tem prihraniti 12% prometni davek, mora v smislu avstrijskih predpisov o davku na poslovni promet dokazati z uradnim potrdilom obstoj in vrsto svojega obrata. Potrdilo se mora pokazati pri vsakem nakupu, ako ni dobavitelj z odjemalcem v stalnih poslovnih stikih in sta mu natanko znana vsebina in doba veljavnosti uradnega potrdila. Uradna potrdila, ki se potrebujejo, da si trgovec prihrani 12-odstotni luksuzni davek, izdajajo avstrijska davčna oblastva I. stopnje. Inozemcem izdajajo ta oblastva uradna potrdila le, ako predložijo potrdilo katere avstrijskih trgovskih, obrtnih in industrijskih zbornic (Feldkirch, Graz, Innsbruck, Celovec, Linz, Salzburg in Wien) o obstoju in vrsti njihovega obrtnega obrata.

Zbornice izdajajo potrdila vsakemu inozemskemu trgovcu, ki dokaže, da je v resnici trgovec. V tem primeru se smatra za zadosten dokaz potrdilo trgovske zbornice, v katere okolišju izvršuje trgovino, ali potrdilo konzularnega zastopstva lastne države ali pa potrdilo avstrijskega konzularnega zastopnika njegovega okoliša. Interesantom je seznan blaga, ki se v Avstriji glede plačevanja davka na poslovni promet smatra za luksuzno blago, za katero se pobira davek le v podrobni prodaji, na vpogled v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

Narodno gospodarstvo.

Industrijsko-obrtna vzorčna izložba v Mariboru, združena z vrtnarsko, vinsko, umetniško in gradbeno razstavo. (Od 15. do 26. avgusta 1923.) Samo še 15 dni je do otvoritve »Industrijsko-obrtno vzorčne izložbe« v Mariboru. Priprave se razvijajo po določenem redu in vidno napredujejo. Že v dosejanih obratih, ki so razvidni iz predpriprav, se kaže, da bo razstava odgovarjala vsem zahtevam današnje dobe in bo nudila res pravo sliko obrti in industrije, zlasti v severnih delih naše države. Zastopana pa je obrt in industrija ne le iz Slovenije, temveč tudi iz

ostalih krajev naše države, ker je v Mariboru najpripravnejši okraj za prirejanje takih razstav. Na važnem prometnem križišču mudi najlepšo zvezo z vsemi kraji naše države in z inozemstvom. Zato tudi uspeh razstave ne bo izostal. Že lanska razstava je v vsakem oziru krasno uspela. Letošnja pa je po svojem obsegu mnogo večja in popolnejša, poleg tega se obeta letos za časa razstave krasno vreme, tako, da uspeh ne more izostati. Povsod vlada za razstavo veliko zanimanje. O tem pričajo številne prijave obiskovalcev iz vseh krajev tako iz inozemstva kakor iz naše države. Ponovno opozarjamo vse na to razstavo, ki ne bo zanimala samo obrtnika, ampak vsakogar. Saj bo na razstavi zastopano tudi vrtnarstvo, razstava vin, gradbena razstava in umetniška razstava, tako, da bo vsak obiskovalec prišel na svoj račun. Razstavni odbor se trudi, da ustreže vsem željam. Potrebna je za to legitimacija, ki velja obenem kot permanentna vstopnica za ves čas razstave, ter se dobi pri vseh denarnih zavodih, spedičijah, obrtnih združenjih ter društvih za ceno 20 Din. Kjer ni prodajalcev teh legitimacij, naj se naroče direktno pri upravi razstave, Maribor, Cankarjeva ul. 5. Tudi za prenočišča je preskrbljeno. Stanovanjski odsek bo vsakemu obiskovalcu na željo nakazal zaželeno prenočišče proti zmereni odškodnini, tako, da se obiskovalcem ne bo treba mučiti z iskanjem stanovanj.

SAHARIN.

Saharin se prodaja danes pod državno kontrolo kot monopol. Ne priporočamo ga za manipulacije z vinom, pač pa za ukuhavanje sadja. V vinu se ne povre, v sadnih sokih pa je dober, ker jih konzervira in čuva pred kvarjenjem. Saharin je umetno sladilo. Umetnim sladilom prištevamo spojine, ki so derivati bencinove kisline, njen sulfimid je prodir v trgovino in medicino pod imenom saharin. Dulcin, Krystalozal-Heyden, Monnetovo sladilo, Sykolin, Sykoka, Glicin itd. so zmesi, ki vsebujejo saharin, ali pa so te spojine sorodne saharinu. Nekateri teh spojin so škodljive človeškemu zdravju, kar za saharin ne moremo trditi. Kako je delovanje saharina naš pouči dr. Serger v »Chem. Zeitung«.

Po kemičnem sestavu ima saharin sladkobo in konzervirajoče delovanje. Znano je, da alkoholne raztopnine z mirnim stanjem preidejo v alkoholno vrenje in to z delovanjem kvasnih gljivic, medtem ko raztopnine, ki vsebujejo saharin, dolgo drže, ker saharin prepreči razvoj in delovanje mikroorganizmov.

Ravno radi tega antizmotičnega delovanja se lahko uporablja saharin za konzerviranje mleka, sladkih sokov, mošta, ukuhanega sadja in drugih razkrojljivih snovi. Mleko, ki se zasiri pri 16° C v 18 urah, se zasiri z dodatkom 0.1% saharina v 24 urah, z dodatkom 0.4% saharina v 120 urah. Koliko je samo to svojstvo saharina vredno na leto za čuvanje in pošiljanje mleka in sadnih sokov. Ako dodamo vinu samo 0.05% saharina, se ustavi vrenje, tako vino ne cika in se v njem ne napravi kani. Vino je sladko, a se ga vsak boji kupiti, ker misli, da je pokvarjeno. Delovanje saharina v vino je zabranjeno, a to nima smisla. Vino se sme danes konzervirati s strupenim dvokisom, a nedolžen saharin se ne sme uporabljati, ker ne deluje škodljivo na organizem niti v večjih količinah. V večjih količinah so škodljive organizmu skoro vse stvari kakor n. pr. tobak, alkohol, čaj in kava, pa niso zabranjene. V primeri z majhnimi količinami saharina, ki ga uporabljamo, je saharin pač veliko manj škodljiv.

Kot dnevno potrebo sladkorja za osebo računamo 70 gr., kar odgovarja 0.2 gr saharina; vzamemo lahko petdesetkrat večjo količino saharina, a ne bo škodovala. Za druga uživala ne moremo tega trditi. Leyden trdi o saharinu, da ga zdravi in bolni ljudje lahko brez skrbi uživajo. Izkušnja je pokazala, da se pri bolniku, ki je užival 5 mesecev saharin, ni pokazalo nikako škodljivo delovanje.

Saharin je monopoliziran, da se štiti industrija sladkorja in sladkorne pese. Strah pred konkurenco je pretiran, ker je znano, da se saharin ne more vedno mesto sladkorja uporabljati. Ne moremo ga uživati kot hrano, ker nima hranljivih snovi, ne moremo ga rabiti za pripravljanje alkoholnih pijač.

Telefon šte. 75 in 76

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celju, centrala v Ljubljani

Poštni ček. rač. 10,598

142

Delniška glavnica Din 20,000.000—

Rezerve cca Din 17,500.000—

-69

Podružnice

v Brežicah, Gorici, Kranju, Mariboru, Metkoviču, Nov. Sadu, Ptuj, Sarajevu, Splitu, Trstu.

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun proti ugodnemu obrestovanju. Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih papirjev, valut in dovoljuje vsakovrstne kredite.

Prodaja srečke državne razredne loterije.

ker ne vre. Kateremu blagu je pridejan saharin, se enolično hitro in enostavno dokaže. Saharin je 500-krat slajši od navadnega sladkorja in se plačuje po sladkobi. Navadno pa ga mešajo in potvarjajo.

Odgovorni urednik: Lic. Edvard Šimnic.
Izdaja in tiska: Zvezna tiskarna v Celju.

Križevska opekarna

A. LUMIR & DRUG, LJUBLJANA nudi

vsakovrstno prima opeko

po konkurenčnih cenah.

11-7 Pisarna: Ljubljana, Prule 19.

Boljšo, pridno

dekle

sprejme za laborantko lekarna »pri Mariji Pomagaj«, Celje.

Kostanjev les

kakor običajno razžagan na 120 cm in debeline od 10 do 30 cm kupuje po dnevni ceni lesna trdka

Ernest Marinc, Celje

(Pisarniški lokali so od 15. julija v lastni hiši Zrinjsko - Frankopanska 4, tik mestne osnovne šole). 1160 3-1

Hmeljarna Žalec, dne 7. 8. 1923.

Vabilo k redni

glavni skupščini

ki se bo vršila na praznik, dne 15. tm. ob treh popoldne v gostilni gosp. Robleka v Žalcu po sledečem redu:

1. Poslovno poročilo.
2. Poročilo nadzorništva o pregledanem računu in bilanci za leto 1922/23.
3. Vporaba dobička.
4. Čitanje revizijskega poročila.
5. Nasveti po § 23 zad. pravil.

Predstojništvo
hmeljarne.

Proda se lepa hiša

s 4 sobami, (vodnjak v kuhinji), zraven 3 orale zemlje in vrt, oddaljeno 20 minut od Celja. Poizve se na Polulah št. 30. 2-1

Tihi družabnik

se išče za reelno, dobičkanosno podjetje. Potreben kapital Din 500.00 ali več. Pismene ponudbe s pogoji na upravo lista pod »Reelnost«. 2-2

Hlapec

2-2

se sprejme v trgovino s špecerijskim blagom brez stanovanja in preskrbe. Ponudbe pod »Zanesljiv« na upravo.

Kdo sprejme 15 letnega učenca meščanske šole na

stanovanje, hrano

in pod strogo nadzorstvo! Ponudbe je poslati pod »Strogo nadzorstvo« na upravo »Nove Dobe.«

Prodaja

pristine parfumerije najboljših francoskih tvrdk: Coty, Verlainne, Brocard & Co. Eau de Cologne. Poudre. Parfums. Crèmes.

Pravi čaj trdke Vasilij Perlov in Svi. v Moskvi (sedaj Hamburg).

Z ozirom na prehod sezone razprodaja mousseline in druge tkanine raznih barv po jako znižanih cenah

A. Milevski, Celje, Prešernova ul. 6, II. nadstr. (nasproti g. Krajncu). 2-1

Dekle iz boljše hiše želi vstopiti kot

vajenka

v manufakturno ali špecerijsko trgovino. Pojasnilo se dobi pri tvrdki F. Strupi v Celju. 3-3

Stanovanje

išče soliden gospod srednjih let, najraje s hrano v hiši, katero bi nastopil s 16. avgustom. Cenjene ponudbe se naj blagovolijo poslati pod šifro »Soliden Prelek« na upravo lista. 2-1

Umivalna miza z marmorjem in zrcalom, omara za obleko in šifoner, vse iz trdega, poliranega lesa

se prodaja

Vprašati Savinjsko nabrežje št. 7, (Carinarna na dvorišču). 2-2

Trgovski pomočnik

samostojna moč, izvežban v trgovini z mešanim blagom se sprejme. Nastop s 1. 9. 1923. Ponudbe pod »Samostojna moč« na upravo lista do 10. 8. 1923. 2-2

Proda se

travnik in gozd.

Poizve se v Dobrovi št. 5 pri Celju.

Glavna zaloga Deln. pivovarne v Celju sprejme 2 do 3 hlapce

h konjem za razvažanje pive. Zglasiti se je v pisarni zaloge. 1

Prodaja se

2-1

dva konja (ponija)

pri gosp. Viktor Rössner v Braslovčah.

Slovensko planinsko društvo v Mariboru išče za »Mariborsko kočjo na Pohorju

oskrbnika

Prednost imajo zakonci in taki, ki so že bili v sličnih službah. Pismene prijave do 20. avgusta 1923 na naslov: Odbor SPD, tvrdka Pinter & Lenard, Maribor. 3-2

Absolventinja

trgovske šole, večša slovenskega in nemškega jezika, izurjena v strojepisju in stenografiji, išče službe. Nastop takoj ali pozneje. Ponudbe pod »Kontoristinja« na upravo tega lista.

JUGOSLAVIJA
SJEVERNA - AMERIKA - JUŽNA
PUTNIČKI URED
JADRANSKE BANKE
Ljubljana, Zagreb, Beograd, Sarajevo, Split, Šibenik, Dubrovnik, Kotor, Ercegovi, Metković, Korčula, Jelsa, Maribor, Celje, Prevalje, Kranj

Glavno zastupstvo za Jugoslavijo

Navigazione Generale Italiana

VOZNI RED

GENOVA:	BUENOS AIRES:
28. avgusta P. ssa Mafalda	16. septembra
18. » Napoli	10. »
25. » Indiana	20. »
28. » Re Vittorio	16. »
6. septembra Duca D'Aosta	25. »

GENOVA:	NEW-YORK:
7. avgusta Taormina	20. avgusta
24. » Colombo	4. septembra
30. » America	12. »
7. septembra Giulio Cesare	18. »
19. » Taormina	3. oktobra

Slavenska banka d. d. Zagreb

Delniška glavnica in rezerve Din 50,000.000—

Podružnica Celje

Vloge čez dinarjev 25,000,000—

Rezerve preko Din 12,500,000—

Podružnice:

Beograd, Bjelovar, Brod na Savi, Dubrovnik, Gornja Radgona, Kranj, Maribor, Murska Sobota, Osijek, Sarajevo, Sombor, Sušak, Šibenik, Šabac, Vršac, Wien, Novi Sad.

Ekspoziture:

Rogaška Slatina (sezonska), Škofja Loka, Jesenice.

Agencije:

Buenos Aires, Rosario de Santa Fe.

Afilijacije:

Slovenska banka, Ljubljana; Jugoslovska industrijska banka d. d. Split; Balkan Bank r. t., Budapest, Vaczi utca 35.

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.